

Skola – arbetsliv

Prioriterat område för Skolverket

Utökad uppdrag till Skolverket

- Instruktionen: Myndigheten ska bidra till att trygga den nationella kompetensförsörjningen och underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden genom att
  1. stimulera anordnandet av lärlingsutbildning på gymnasial nivå,
  2. stödja huvudmän, arbetsgivare och andra aktörer i deras arbete med att utveckla kvaliteten i gymnasial yrkesutbildning.
- Regleringsbrev och/eller särskilda uppdrag:
Ett 30-tal uppdrag och statsbidrag.

Vad gör Skolverket?

Uppföljning och utvärdering, exempel

- Uppföljning av gymnasiereformen och lärlingsutbildningen
- Elevers etablering på arbetsmarknaden
- Gymnasievalet och skolmarknaden

Utveckling- och styrningsinsatser, exempel

- Studie- och yrkesvägledning. Utbildningsinformation.
- Elevers lärande på arbetsplats. Samverkan skola – arbetsplats. Utbilda handledare.
- Lärlingsutbildning.
- Yrkesvux och lärlingsvux.
- Samverkan med arbetslivet, inom bl.a. nationella programråd.

Övergripande arbete

- Intern styrgrupp
- Samlad redovisning

Uppdraget

(Skolverkets regleringsbrev 2014)

”Skolverket ska årligen senast den 15 oktober lämna en samlad redovisning och analys av verkets insatser och uppdrag inom yrkesutbildningsområdet.

Av redovisningen ska framgå dels vilka insatser Skolverket gjort och resultatet av dessa, dels vilka åtgärder som verket bedömer behövs för att främja den fortsatta utvecklingen enligt dessa resultat och Skolinspektionens granskningar samt vilka åtgärder som Skolverket avser vidta mot denna bakgrund.”

- Aktuell situation
- Insatser + deras resultat
- Bedömningar om utvecklingsbehov

Åtta delområden

- Tillströmning och attraktivitet
- Utbildningsutbud och matchning
- Innehåll och kvalitet
- Samverkan skola – arbetsliv
- Lärande på arbetsplats
- Lärlingsutbildning
- Rusta individen
- Internationellt perspektiv

Inom varje delområde: situation, insatser, bedömningar

- Övergripande bedömningar

Tillströmning och attraktivitet

- Minskad tillströmning till yrkesprogram. Sned köns- och social fördelning.
- Kända brister i SYV. Behöver prioriteras och genomsyra hela skolans arbete.
- Elever ska välja efter intresse. Viktigt ge goda förutsättningar för ungas val. Utbud, kvalitet, info om utbildningar och vad de leder till.
- Olyckligt om yrkesutbildningar uppfattas som en väg för elever med sviktande studiemotivation.
- Viktigt med motiverande undervisning och bra stöd i alla delar av skolan.

Utbilningsutbud och matchning

- Genomgångna gy-studier avgörande för ungas etablering på arbetsmarknaden.
- Risk för minskat utbildningsutbud → Olikvärdig tillgång + oro för kompetensförsörjning.
- Regional samverkan för att upprätthålla utbud behöver mer fokus.
- Vux bidrar till kompetensförsörjningen. Statsbidrag bidrar till omfattning i vux.
- Möjligheter att växla bana efter högskoleförberedande program i behöver uppmärksammas.
- Innehåll och kurser motsvarar i stort arbetsmarknadens behov. Men utbudet stämmer inte med elevernas val eller tillgång på yrkeslärare.

De nationella programråden säger:

För få elever i förhållande till arbetsmarknadens behov

- Vård och omsorg
- Fastighetsbranschen (inom VVS- och fastighetsprogrammet)
- Industritekniska programmet (alla inriktningar)
- Restaurangsektorn
- Trädgård (inom naturbruksprogrammet)
- Lastbilmekaniker och reservdelsspecialister (fordons- och transportprogrammet)

Fler elever utbildas än vad som efterfrågas

- Djur (inom naturbruksprogrammet)
- Hår- och makeup-stylist (inom hantverksprogrammet)
- Ev. handels- och administrationsprogrammet (branschen anställer ibland hellre elever från högskoleförberedande program)

Inriktningar som inte erbjuds i tillräcklig omfattning. Ex

- Energiteknik (el- och energiprogrammet)
- Socialt arbete (barn- och fritidsprogrammet)

Innehåll och kvalitet i yrkesutbildningar

- Lärandet i skolan: Låga förväntningar i undervisningen. Hänger inte ihop med programmet som helhet.
- Yrkeslärare: Brist. Ny roll. Mycket eget ansvar.
- Behov av mer kompetensutvecklingsinsatser för yrkeslärare.
- Behov av kontinuerliga revideringar av utbildningarnas innehåll. Vissa programråd ser gärna ändringar relativt snabbt.
- Samverkan skola – arbetsliv behöver utvecklas än mer.

Lärande på arbetsplats

- Platstillgång och kvalitet behöver utvecklas.
- Konkurrens om platser. Flera utbildningstyper och satsningar behöver platser.
- Handledares kunskap. Arbetslivets krav och utbildningens mål bör balanseras bättre.
- Ingår ofta inte i skolans systematiska kvalitetsarbete.
- Behov av samordning för platsanskaffning.
- Arbetsgivares engagemang viktigt.
- Lokala programråd behöver utvecklas.

Lärlingsutbildning

- 6 500 i alla årskurser och yrkesprogram.
- = 6 % av alla elever på yrkesprogram.
- Många avhopp och byten till i huvudsak skolförlagd utbildning.
- Få lärlingar inom vux.
- Fortfarande många svårigheter. Långsiktigt perspektiv behövs.
- Skolverket har nyligen inrättat ett lärlingscentrum som arbetar för höja kvaliteten i lärlingsutbildningen och stimulera fler ungdomar till lärlingsutbildning

Övergripande bedömningar

- Många insatser pågår, ex vis SYV och APL. Fortsatt behov av utveckling. Långsiktigt perspektiv.
- Flera områden som behöver uppmärksammas: Traditionella köns- och sociala mönster. Lärandet i skolan. Upprätthålla utbud.
- Inte bara yrkesprogram som ska lösa kompetensförsörjning och minska avhopp.
  - Kompetensförsörjningen: Även vux, YH och färdigutb inom anställning.
  - För att minska avhopp: Stöd i alla delar av grund- och gymnasiet. Förbättra arbetet med motivation och variation i undervisningen.
- Stärk samarbetet mellan skola och arbetsliv